

HYVINVOINTITEEMAISET HANKKEET ERASMUS+ JA NORDPLUS -OHJELMISSA

Erasmus+ yleissivistävälle koulutukselle,
Nordplus Junior ja Nordplus Horisontal

Vivianne Ruohola ja
Yleissivistävän ja aikuiskoulutuksen
kansainvälistymispalvelut

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Erasmus+

Nordplus

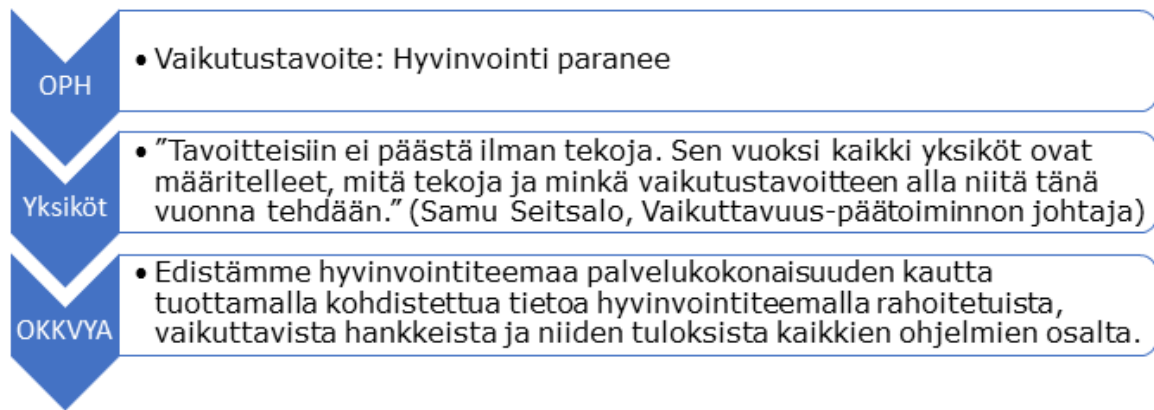
HYVINVOINTITEEMAISET HANKKEET YLEISSIVISTÄVÄLLE KOULUTUKSELLE ERASMUS+ SEKÄ NORDPLUS JUNIOR JA NORDPLUS HORIZONTAL -OHJELMISSA

Lasten ja nuorten hyvinvointia on tuettu Erasmus+ -ohjelmakaudella 2014–2020 ja Nordplus -ohjelmakaudella 2018–2022. Tässä lyhyessä selvityksessä tarkastellaan muutamia rahoitettuja esimerkkihankkeita, joilla hyvinvointia on tuettu ja kehitetty eri koulutusasteittain aina varhaiskasvatuksesta lukio-opetukseen saakka. Selvitys tarjoaa tietoa yleissivistävän koulutuksen osallistumisesta Opetushallituksen yhteiseen vaikutustavoitteeseen: hyvinvoinnin kehittämiseen.

Opetushallitus kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja elinikäistä oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä. Opetushallitus Suomen kansallisena toimistona vastaa Erasmus+ ja Nordplus-ohjelmista. Erasmus+ on Euroopan unionin koulutuksen, nuorisoalan sekä urheilun ohjelma. Ohjelma kattaa kaikki koulutustasot varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen ja tarjoaa nuorille ja aikuisille mahdollisuuden lähteä ulkomaille laajentamaan osaamistaan. Nykyisten Euroopan unionin ohjelmien 7-vuotinen ohjelmakausi päättyi vuoden 2020 lopulla. Uusi ohjelmakausi alkoi vuonna 2021 ja kestää vuoden 2027 loppuun. Nordplus Junior ja Horizontal -ohjelmat tukevat koulutuksen innovatiivisten tuotteiden, prosessien ja hyvien käytäntöjen kehittämistä ja levittämistä. Nordplus-ohjelmakausi 2018-2022 on tällä hetkellä käynnissä.

Opetushallitus on muodostanut Opetus- ja kulttuuriministeriön strategiasta, asiakastarpeista ja toimintaympäristön muutostekijöistä vaikutustavoitteita, joita ovat: yhteisöllinen kehittäminen ja johtaminen vahvistuvat, hyvinvointi paranee, kansainvälisyys lisääntyy, osaamistaso nousee sekä koulutuksen ja kansainvälistymisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus lisääntyvät. Opetushallituksen vaikutustavoitteet ohjaavat lähes kaikkea toimintaa organisaatiossa.

Yleissivistävän ja aikuiskoulutuksen kansainvälistymispalvelut (alla olevassa kuvassa OKKVYA) on luvannut edistää Hyvinvointi paranee -vaikutustavoitetta palvelukokonaisuuden kautta tuottamalla kohdistettua tietoa hyvinvointiteemalla rahoitetuista, vaikuttavista hankkeista ja niiden tuloksista kaikkien ohjelmien osalta.

Erasmus+ ja Nordplus -ohjelmien hyvinvointiteemaisia hankkeita oli käsittelyssä olevilla ohjelmakausilla yhteensä yli 200. Erasmus+ ja Nordplus -ohjelmat yleissivistävälle koulutukselle tukivat lasten ja nuorten hyvinvointia yhteensä yli 16 miljoonalla eurolla. Tässä artikkelissa käsitellään esimerkkejä hyvinvointiteemaisista hankkeista koulutusasteittain. Esimerkkihankkeiden yhteydessä tuodaan myös esille hankkeen yhteys opetussuunnitelma-asiakirjaan hyvinvointiteeman osalta.

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

Päiväkodit ovat hakeneet tukea hankkeisiin sekä Erasmus+ että Nordplus Junior ja Horisontal -ohjelmista. Hyvinvointia kehittäviä hankkeita on ollut hankekausilla eri painotuksilla. Tässä selvityksessä esiteltävistä esimerkkihankkeista Out Now kehitti hyvinvointia ulkoilun lisäämisen ja TVT-taitojen kehittämisen myötä. Hyvinvointia edistettiin myös spesifisimmillä osa-alueilla, kuten motoristen perustaitojen kehittämisellä. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveelle kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja laaja-alaiselle hyvinvoinnille. Samalla hankkeessa edistettiin koko työyhteisön hyvinvointia opettajien uusien taitojen karttumisen myötä. Children health improvement by integrating 5 elements of S. Kneipp philosophy -hankkeen myötä keskityttiin hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Projektissa koko varhaiskasvatusyksikön henkilökunta, lapset ja heidän vanhempansa pääsivät paneutumaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittämiseen viiden elementin: veden, liikunnan, yrttien, tunteiden ja terveellisen ruokavalion avulla.

OUT NOW

Martinniemen päiväkotit sijaitsee Oulussa. Päiväkodissa on 3–5-vuotiaiden lasten ryhmiä, sisarusryhmiä ja esiopetusryhmiä. Martinniemen päiväkotit osallistui Erasmus+ strategiseen kumppanuushankkeeseen vuosien 2017–2019 aikana. Hankkeeseen osallistui Suomen lisäksi Norja, Ruotsi, Viro ja Espanja.

Out Now -hankkeessa tavoitteena oli yhdistää ulkona oppiminen ja TVT-taidot varhaiskasvatuksessa. Lasten osallisuus oli merkittävässä roolissa hankkeessa, joka saattoi lapset ja aikuiset tutkimaan yhdessä uusia asioita. Ulkona oppimisen lisäksi liikunnan ja leikin kautta oppiminen olivat keskiössä. Tämän hyvinvointia lisäävän hankkeen pedagogiset avainsanat olivat: vuodenajat, vuorovaikutustaidot, tunnetaidot, sosiaaliset taidot, motoriset taidot, liikkuminen ja tiede.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2018 (myöhemmin vasu) kuvataan varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehystä. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ovat tärkeä osa varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa. Yksi laaja-alaisen osaamisen osa-alue on monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen. Oppimisen alueista tässä hankkeessa on keskitytty ”kasvan, liikun ja kehityn” -kokonaisuuteen. Out Now -hanke ilmentää, miten varhaiskasvatuksen kansainvälisessä hankkeessa on mahdollista yhdistää kokonaisvaltaisesti laaja-alaisen osaamisen tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, ja oppimisen alueista ”kasvan, liikun ja kehityn”-kokonaisuus sekä varhaiskasvatuksen keskeiset toimintatavat leikki ja osallisuus.

Yksi varhaiskasvatuksen tehtävistä on lasten motoristen perustaitojen kehittäminen, johon tässä hankkeessa keskityttiin. Vasussa nostetaan myös esille vuodenaikojen yhteys ulkoiluun seuraavasti: ”Eri vuodenaikoja tulee hyödyntää siten, että lapset saavat mahdollisuuksia opetella kullekin vuodenajalle tyypillisiä tapoja ulkoilla”. Out Now -hankkeessa nämä yhdistettiin, esimerkiksi keväällä harjoiteltiin kompostin käyttämistä. Lapset osallistuivat kompostointiin keräämällä puista pudonneita lehtiä ja viemällä ne kompostiin. Muuta suunniteltua toimintaa oli pääsiäisenä piilotettujen Kinder-munakuorien etsintä luonnosta, munajahti-sanan tavaaminen ja palkintojen etsintä. Hankkeen aikana päiväkodin lapset keräsivät syksyisellä metsäretkellä lehtiä, joista leikattiin ja maalattiin myöhemmin aaveita. (Vasu, 2018, s. 36–48)

Kuva 1: Kuvia Out Now -hankkeesta

Lue lisää [Out Now -hankkeesta](#). Tutustu myös hankkeen [Facebook-sivuihin](#).

CHILDREN HEALTH IMPROVEMENT BY INTEGRATING 5 ELEMENTS OF S. KNEIPP PHILOSOPHY: WATER, MOVEMENT, HERBS, EMOTIONS, HEALTHY DIET

Helsingissä sijaitseva yksityinen päiväkotiki Annila osallistui vuosina 2016–2017 Nordplus Junior -ohjelman hankkeeseen yhdessä Islannin, Tanskan, Viron, Latvian ja Liettuan kanssa. Children health improvement by integrating 5 elements of S. Kneipp philosophy -hankkeessa keskityttiin lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittämiseen viiden elementin: veden, liikunnan, yrttien, tunteiden ja terveellisen ruokavalion avulla.

Hankkeen alussa luotiin rakenteet yhteistyölle muun muassa perustamalla yhteinen verkkosivu ja blogi. Tämän jälkeen jokaiselle lapselle, henkilökunnan jäsenelle ja päiväkodille/koululle luotiin hyvinvoinnin portfolio. Alun jälkeen myös lasten vanhemmat osallistettiin mukaan projektiin, järjestettiin tapaamisia ja tutustuttiin Kneippin filosofiaan. Projektin myötä päiväkodin lapset ja henkilöstö paneutuivat hyvinvointiin useilla eri tavoilla. Hankkeessa järjestettiin hyvinvointimuseovierailu, ulkoilua (ja tämän dokumentoiminen) sekä rakennettiin nukketeatteri ja pidettiin teatteriesitys hyvinvoinnista. Hankkeen aikana päiväkotien lapset ja henkilökunta pitivät toisiinsa yhteyttä sosiaalisen median ja blogin avulla. Hankkeen myötä voitiin jakaa paljon hyviä käytäntöjä keskenään. He saivat projektista myös paljon hyvää palautetta.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin liittyviä taitoja. Lasten kanssa tulee käsitellä heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita (Vasu, 2018, s. 25–26). Lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista edistetään yhteistyössä huoltajien kanssa (Vasu, 2018, s. 14). Tämä hanke käsitteli lasten kanssa hyvinvointia laajasti osallistaen koko yhteisöä yhteiseen projektiin, hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Tärkeän tavoitteen lisäksi lapset saivat ”oheistuotteena” myös hienoja kokemuksia esimerkiksi mediakasvatuksesta. Mediakasvatus on nostettu vasussa esille Minä ja meidän yhteisömme -kohdassa (Vasu, 2018, s. 45).

Lue lisää [hankkeesta](#).

PERUSOPETUS

Perusopetukselle haetaan Erasmus+ ja Nordplus-ohjelmista merkittävä määrä tukea. Hyvinvointia käsittelevät Erasmus+ -hankkeet ovat lähestyneet hyvinvointia useista eri näkökulmista, kuten oppilaiden myönteisen minäkuvan ja itsetunnon kehittämisen tai oppilaiden hyvinvointitietoisuuden lisäämisen kautta. Nordplus -hankkeessa, OLDS, on taas keskitytty oppilaiden hyvinvoinnin eheyttämiseen teknologian taitojen kehittämisen myötä.

LÖYDÄ VAHVUUTESI – DISCOVER YOUR STRENGTHS

Kokkolassa oleva Mäntykankaan koulu haki Erasmus+ täydennyskoulutushanketta vuosille 2018–2019. Mäntykankaan koulun opetus perustuu positiiviselle vahvuuspedagogiikalle, jossa oppilaita ja oppilaan vahvuuksia arvostetaan ja korostetaan. Löydä vahvuutesi – Discover Your Strengths -hankkeen tavoitteena oli tuottaa opettajille konkreettisia vinkkejä ja uusia näkemyksiä siihen, kuinka positiivinen vahvuuspedagogiikka voitaisiin yhdistää luontevaksi osaksi kouluarkea.

Perusopetuksen yhdeksi tehtäväksi on osoitettu oppilaiden ohjaaminen löytämään omat vahvuutensa (POPS, 2014, s. 18). Mäntykankaan koulun Löydä vahvuutesi – Discover Your Strengths -hankkeessa tämä oli nostettu keskeiseksi tavoitteeksi. POPS:ssa todetaan myös, että perusopetuksen yhtenä tavoitteena on ”luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa” (POPS, 2014, s. 26). Hankkeen avulla Mäntykankaan koulun henkilökunta sai kehitettyä hyvinvointia eheyttävää kulttuuria edistämällä oppilaiden positiivista minäkuvaa ja itsetuntoa.

Koulun henkilökunta koki täydennyskoulutuskurssien ja työnvarjostuksen (job shadowing) vastanneen hyvin hankkeen tavoitteita. Vieraiden maiden opettajien välittömyys, avoimuus ja spontaanius rohkaisi suomalaisia opettajia ja tuki heidän opettajuutensa kasvua. Hankkeen myötä opettajat haluavat jatkaa vahvuuspedagogiikan kehittelyä ja oppilaiden vahvuuksien tunnistamiseen liittyvän kulttuurin edistämistä. Opettajat totesivat myös, että vahvuuspedagogiikkaan perehtymisen myötä koulun aikuisten terminologia yhdenmukaistuu ja tämä tukee myös opettajien yleistä työhyvinvointia.

Lue lisää [hankkeesta](#).

FEELING GOOD!

Etelä-Pohjanmaalla, Alavuden kaupungissa sijaitseva Alavuden yläkoulu toteuttaa Erasmus+-yhteistyöhanketta vuosille 2018–2021. Hankkeeseen osallistuu viisi maata: Suomen lisäksi Saksa, Ranska, Espanja ja Portugali. Eräs merkittävä tekijä, nuorten hyvinvointi, yhdisti hankkeeseen osallistuneita kouluja. Osallistujakoulut kokivat, että heillä on tähän teemaan liittyviä hyviä käytäntöjä, joita he haluavat jakaa keskenään.

Feeling Good! -hankkeen tarkoituksena on tukea nuorten sekä fyysistä että henkistä hyvinvointia. Eri maiden kouluilla on erilaisia käytäntöjä terveyden opettamiseen ja näihin liittyvien käytäntöjen jakaminen on arvokasta ja avartavaa. Nuorille on myös hyvä nähdä, että eri maiden oppilailla on samankaltaisia kiinnostuksen kohteita ja he kokevat myös haasteita elämässään, niin kuin kaikki muutkin. Uusien ideoiden ja inspiraation saaminen oli tervetullutta.

Suomessa perusopetuksen tavoitteena on laaja-alainen osaaminen, johon sisältyy itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3). Osana tavoitetta esitetään kouluyhteisöä ohjaamaan oppilaita ”ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin...”. (POPS, 2014, s. 22). Hankkeen keskiössä on tietoisuus omista vaikutusmahdollisuuksista omaan hyvinvointiin. Kansainvälisen hankkeen myötä oppilaat saavat myös konkreettisia vinkkejä ja aktiviteetteja, joita hyödyntää koulussa ja vapaa-ajalla oman hyvinvoinnin kehittämiseksi.

OLDS – OUTDOOR LEARNING MEETS DIGITAL SKILLS

Oulunlahden koulu on ollut mukana useissa Comenius- ja Erasmus+ -hankkeissa, joiden lisäksi koulu osallistuu myös Nordplus-hankkeeseen vuosina 2020–2021. Hankkeeseen osallistuu Oulussa sijaitsevan Oulunlahden koulun lisäksi latvialainen Brīva Maras skola. Hankkeen ikäryhmänä ovat 7–15-vuotiaat oppilaat, eli hanke koskee koko peruskoulua. Hankkeen toteutus siirtyy myöhempään ajankohtaan.

OLDS – Outdoor Learning meets Digital Skills -hankkeen tavoitteena on lisätä oppilaiden hyvinvointia edistämällä oppilaiden digitaalisia taitoja, fyysistä aktiivisuutta ja ulkoilun määrää koulupäivän aikana. Ulkona pidettävien oppituntien aikana opitaan uusia käytäntöjä ja taitoja digitaalisista taidoista ja kehitetään oppilaiden digitaalista älykkyyttä.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet antavat vapautta opetuksen järjestämistapoihin ottamalla huomioon oppilaiden tarpeet, olosuhteet ja paikalliset mahdollisuudet pyritään ratkaisuja, jotka edistävät oppimista ja hyvinvointia. (POPS, 2014, s. 38.) OLDS-hankkeen myötä Oulunlahden koulun oppilaat saavat kokemuksia projektiperusteisesta oppimisesta ja ulkona tapahtuvasta oppimisesta. Oppilaat viettävät paljon aikaa puhelimilla ja tietokoneilla. Hanke kehittää oppilaiden hyvinvointia, kun digitaalisia taitoja kehitetään ja täten työskentely helpottuu. Lisäksi luokkahuoneen ulkopuolella, ulkona, tapahtuva opiskelu edistää oppimista ja hyvinvointia.

POPS:ssa tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on mainittu laaja-alaisena osaamisena läpi kaikkien vuosiluokkien ensimmäiseltä luokalta vuosiluokille 7–9 saakka. Tämän yhteydessä on nostettu esille tieto- ja viestintäteknologiseen osaamiseen liittyvä vuorovaikutus ja verkostoituminen. Ensimmäisillä luokilla oppilaat harjoittelevat tieto- ja viestintäteknologian käyttämistä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, taitoja kehitetään yhä edelleen läpi kouluvuosien ja lopulta kokemuksia kerrytetään ja tieto ja viestintäteknologista osaamista harjoitellaan myös ”vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälissä yhteyksissä” ja kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. (POPS, 2014, s. 101; s. 157 & s. 284.) Kaikkia vuosiluokkia koskeva OLDS-hanke saattaa oululaiset ala- ja yläkoululaiset kansainväliseen vuorovaikutukseen, jonka myötä oppilaat harjoittavat tärkeitä tieto- ja viestintäteknologia taitoja, joiden oppiminen edistää digitaalista älykkyyttä (digital intelligence) ja täten hyvinvointia.

LUKIO-OPETUS

Lukioiden ovat hakeneet tukea hankkeisiin sekä Erasmus+ että Nordplus-ohjelmasta. Hyvinvointia tukevia ja kehittäviä hankkeita Erasmus+ -ohjelmakaudella oli esimerkiksi LOPS2021 with WITS ja Amazing Race. LOPS2021 with WITS -hankkeen yksi tavoitteista oli oppilaiden ja opettajien motivaation ja hyvinvoinnin parantaminen. Amazing Race -hankkeessa käsiteltiin nuorten kokemia ongelmia. Siinä pyrittiin osoittamaan oppilaille, että muutkin kamppailevat samojen ongelmien kanssa ja heitä voimautettiin ottamaan hyvinvointinsa vastuulleen.

LOPS2021 WITH WITS (WELLBEING, INTERNATIONAL AND TRANSVERSAL SKILLS)

Vantaalla sijaitsevan Sotungin lukion kolme erityistä vahvuusalueita ovat urheiluvalmennus, etälukio ja kansainvälisyys. Sotungin lukio tarjoaa useita mahdollisuuksia kansainväliseen toimintaan ja Sotungin motto onkin: Sotungista maailmankansalaiseksi!

Lue lisää Sotungin lukion [kansainvälisyysprojekteista](#).

Eräs Sotungin lukion tämänhetkistä hankkeista on nimeltään LOPS2021 with WITS (wellbeing, international and transversal skills). Hankkeessa Sotungin kehittämisorientoituneet opettajat pyrkivät kolmeen tavoitteeseen: oppilaiden ja opettajien motivaation ja hyvinvoinnin parantamiseen, uusien innovatiivisten opetusmetodien löytämiseen ja kansainvälisten taitojen edistämiseen.

Lukion opetussuunnitelmassa esitetään lukion laaja-alaiseksi tavoitteeksi opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen (LOPS, 2019, s. 10; s. 17). Hyvinvointi onkin läsnä kaikessa lukion toiminnassa, kaikissa oppiaineissa (LOPS, 2019, s. 21; 50). Täydennyskoulutushankkeen myötä Sotungin lukion opettajat löytävät uusia keinoja kehittää nuorten koulumotivaatiota ja hyvinvointia. Hankkeeseen osallistuneet opettajat jakavat hankkeen jälkeen sekä kirjallisesti että suullisesti kokemuksiaan, jotta projektin hyödyt leviävät koko koulun henkilökunnalle. Tämän myötä kansainväliseen hankkeeseen osallistuneiden opettajien uudet hyvinvointiosaamisen tiedot ja taidot hyödyttävät sekä koko koulun henkilökuntaa että opiskelijoita.

AMAZING RACE

Liedon lukion opettajat ovat huolissaan eurooppalaisten nuorten kohtaamasta terveyskriisistä. Nuoret kärsivät syömishäiriöistä, addiktioista, masennuksesta ja verkkokiusaamisesta. Näiden ongelmien ratkaisemiseksi nuoret tarvitsevat tukea, positiivista tietoa terveydestä ja voimaannuttamista, jotta he pystyvät ottamaan hyvinvointinsa hallintaan. Heidän on myös tärkeää saada vertaistukea muiden maiden nuorilta, jotta he saavat kokemuksen siitä, etteivät kamppaile yksinään ongelmiensa kanssa. Näissä merkeissä suomalaiset opettajat loivat yhdessä Kroatian, Liettuan ja Espanjan kanssa Amazing Race -hankkeen.

Projektiin osallistuneet yhteistyökumppanimaat ovat tarkkaan valittuja. Hankkeeseen osallistuneista kouluista osa on ollut aiemmin [eTwinning-kouluja](#) ja osa on kerryttänyt kansainvälistä yhteistyökokemusta täydennyskoulutushankkeilla. Kaikilla osallistujakouluilla on ollut aiempaa kokemusta kansainvälisyydestä, ja koulut ovat erikoistuneet projektin eri näkökulmiin. Suomen painopiste oli emotionaalinen hyvinvointi, Kroatian henkinen hyvinvointi, Liettuan fyysinen hyvinvointi ja Espanjan sosiaalinen hyvinvointi.

Kuva 2: Amazing Race -hankkeen piirustus. Kuvaaja: Ivana ŽNIDARIĆ KAJIĆ

Lukion opetussuunnitelman perusteisiin laaja-alaiseksi osaamiseksi merkitty hyvinvointi ilmenee oppiaineissa eri painotuksilla. Esimerkiksi psykologian oppiaineen tavoitteiksi on merkitty psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen. Psykologian opetuksen vaikutusta oppilaaseen kuvataan seuraavasti: ”Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja” (LOPS, 2019, s. 273). Historian oppiaineessa taas pyritään vahvistamaan opiskelijan hyvinvointiosaamista esimerkiksi myötätuntoa kehittämällä (LOPS, 2019, s. 281). Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelun myötä kehitetään hyvinvointia syventämällä käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta (LOPS, 2019, s. 67).

Amazing Race -hanke kosketti yhteensä yli 7 000 oppilasta ja koulujen henkilökuntaa. Hankkeen myötä sekä nuorten että aikuisten hyvinvointi paranee, opettajat ovat päässeet kehittämään hyvinvointiin liittyvää opetusta ja eri maiden oppilaat ja opettajat ovat luoneet verkostoja. Oppilaat saavat lisäksi käyttöönsä hyvinvointiinsa liittyviä ilmaisia työkaluja ja opettajat saavat laajemman käsityksen eurooppalaisten nuorten hyvinvointiin liittyvistä haasteista. Suomessa hyvinvointiosaamisen ollessa osa laaja-alaista osaamista, kaikki aineenopettajat hyötyvät hankkeesta. Hankkeen myötä opettajat pystyvätkin soveltamaan oppimaansa omaan oppiaineeseensa kirjattuun hyvinvointiosaamisen tavoitteisiin.

Kuva 3: Amazing Race -hankkeen osallistujia. Kuvaaja: Ivana ŽNIDARIĆ KAJIĆ

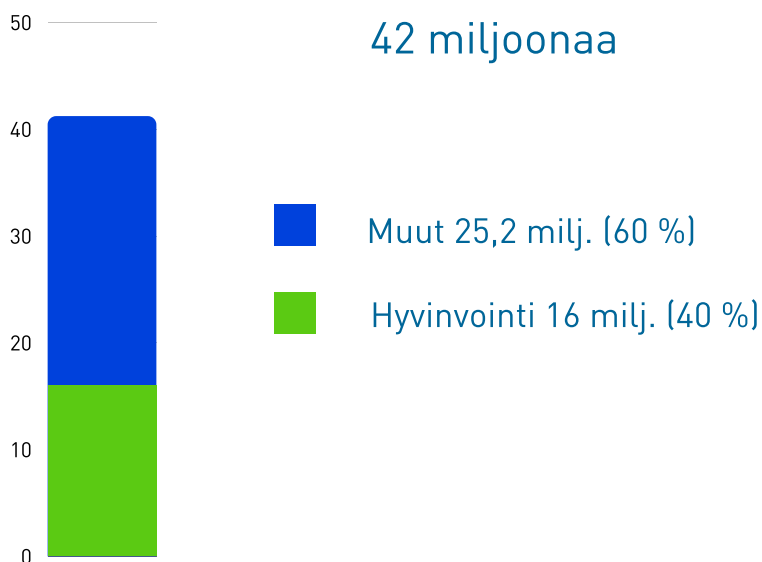
Lue lisää [Amazing Race -projektista](#).

LOPPUSANAT

Selvityksessä käsiteltiin esimerkkihankkeita koulutusasteittain ja näiden yhteydessä tuotiin esille myös hankkeiden yhteys koulutusasteen toimintaa ohjaavaan opetussuunnitelma-asiakirjaan. Yhteydet asiakirjoihin pyrittiin tekemään näkyväksi, sillä vaikka kasvatuksen ja koulutuksen toiminta suunnitellaan kulloisenkin vallalla olevan opetussuunnitelman puitteissa, kansainvälisten hankkeiden ja opetussuunnitelmien yhteys saattaa jäädä julkilausumatta. Selvitys tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kansainvälisiä hankkeita suhteessa opetussuunnitelma-asiakirjoihin yhden teeman, hyvinvoinnin, kautta.

Hankekauden 2014–2020 aikana Erasmus+ yleissivistävälle koulutukselle hankkeita oli yhteensä 1 627, joista 214 hankkeessa käsiteltiin hyvinvointia. Hyvinvointiteemaisten hankkeiden osuus hankekauden kokomäärästä oli siis 13 %. Hankkeiden kokonaisrahoitus oli 42,3 miljoonaa euroa ja hyvinvointiteemaisia hankkeita rahoitettiin 16,8 miljoonalla eurolla. Kuvasta 4 hahmottuu hyvinvointiteemaisten hankkeiden ja kaikkien Erasmus+ -yleissivistävälle koulutukselle hankkeiden välinen rahoitussuhde.

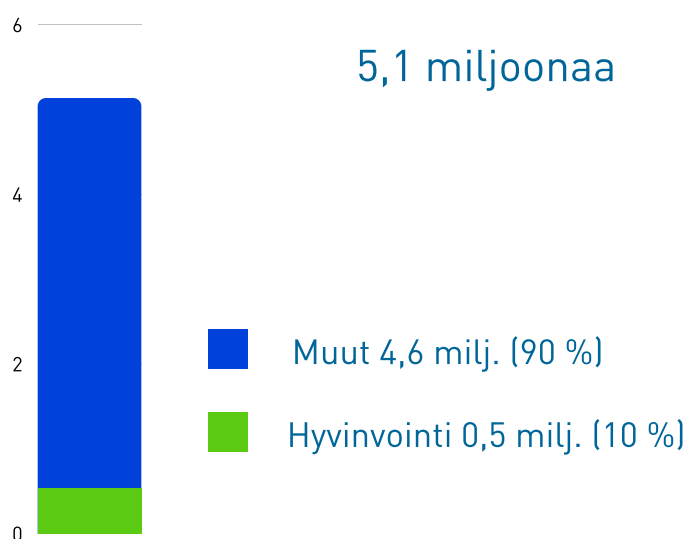
ERASMUS+ -RAHOITUKSEN JAKAUTUMINEN

Kuva 4: Erasmus+ yleissivistävälle koulutukselle, rahoituksen jakautuminen

Nordplus Junior ja Nordplus Horizontal -ohjelmien hankkeissa hyvinvointia käsiteltiin vuosina 2018–2020 15 hankkeessa. Kaikista vuosina 2018–2020 Nordplus Junior ja Horizontal -ohjelmien hankkeista tämä oli noin 10 %. Kaikille Nordplus Junior ja Nordplus Horizontal -hankkeille, joissa suomalaisia mukana, myönnettiin vuosina 2018–2020 tukea yhteensä yli 5 miljoonaa euroa, josta hyvinvointia kehittävien hankkeiden rahoitus oli yli 500 000 euroa. Hyvinvointiteemaisten hankkeiden ja kaikkien hankkeiden rahoitussuhde havainnollistuu alla olevassa kuviossa.

NORDPLUS-RAHOITUKSEN JAKAUTUMINEN

Kuva 5: Nordplus Junior ja Horizontal -hankkeet, rahoituksen jakautuminen

Hyvinvointia käsiteltiin eri koulutusasteiden hankkeissa monipuolisesti. Varhaiskasvatuksessa hyvinvointia kehitettiin ulkoilun lisäämisellä, tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämällä valitun filosofian keinoin. Ulkoiluun yhdistettiin eri vuodenajat ja esimerkiksi syksyllä saatettiin kerätä lehtiä maasta metsäretkellä, jonka jälkeen taidekasvatuksen myötä lehdet maalattiin. Hyvinvointiin yhdistettiin myös vierailu teemaan sopivassa museossa. Lisäksi huoltajien osallistaminen oli huomioitu hyvinvointihankkeiden yhteydessä.

Perusopetuksen hankkeissa käsiteltiin myös teknologisten taitojen kehittämistä hyvinvoinnin lisäävänä tekijänä. Samaan hankkeeseen oli myös yhdistetty ulkoilu ja fyysisen aktiivisuuden lisääminen. Perusopetuksen hankkeissa lisättiin myös oppilaiden hyvinvointia positiivisen vahvuuspedagogiikan oppien myötä. Kun opettajat saivat lisää uusia hyviä käytäntöjä ja ideoita vahvuuspedagogiikkaan, sekä oppilaiden että opettajien hyvinvointi parani. Fyysisen hyvinvoinnin lisäksi hankkeissa keskityttiin myös henkiseen hyvinvointiin.

Lukio-opetuksen hankkeissa hyvinvointia tuettiin ja kehitettiin esimerkiksi oppilaiden motivaation ja hyvinvoinnin parantamisen myötä. Oppilaiden henkinen hyvinvointi oli esillä myös nuorten kokemien ongelmien parantamisen ja nuorten voimaannuttamisen myötä. Hankkeiden myötä oppilaita tuettiin osoittamalla, että he eivät ole henkisten haasteiden kanssa yksin. Tukea heille tarjottiin esimerkiksi hankkeen aikaisten ilmaisten resurssien avulla. Myös opettajat lisäkouluttautuivat ja saivat lisää tietoa ja ymmärrystä nuorten hyvinvointiin liittyvistä haasteista.

Yleisesti hyvinvointia käsiteltiin hyvin monipuolisesti ja kekseliäällä tavalla. Hankkeissa vaihdettiin usein hyviä käytäntöjä. Hanketyypistä riippuen hankkeet eroavat toisistaan siitä, liikkuvatko oppilaat ja opettajat, vain opettajat vai saiko päiväkotikoulu vieraita ulkomailta. Hyvinvointi, kansainvälisyys ja hyvät käytännöt ovat kuitenkin läsnä kaikissa hanketyypeissä, kaikilla asteilla.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on tärkeä teema, johon on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Kasvatuksessa ja koulutuksessa hyvinvointiin päästään vaikuttamaan eri tasojen myötä. Opettajilla on ensi käden vaikutusmahdollisuus arkisissa kohtaamisissa ja opetuksen suunnittelussa. Opetushallituksen rooli näyttäytyy mahdollistavana ja tukevana, kun hyvinvoinnin tukeminen tapahtuu sekä asiakirja- että hanketasolla. Opetussuunnitelmat velvoittavina asiakirjoina sekä Opetushallituksen muodostamat vaikutustavoitteet toimivat yhdessä ohjenuorina, joita on hyvä seurata sekä talon sisä- että ulkopuolella. Läpi kaikkien tasojen meitä yhdistää yksi asia: saada tehdä töitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen.

TUTUSTU ERASMUS+ YLEISSIVISTÄVÄLLE KOULUTUKSELLE JA NORDPLUS -OHJELMIIN:

[Liikkuvuushankkeet \(KA101\)](#)

[Strategiset kumppanuushankkeet \(KA201\)](#)

[Koulujen yhteistyöhankkeet \(KA229\)](#)

[Nordplus](#)

LIITTEET

[Hyvinvointiteemaiset hankkeet](#)